

JAARVERSLAG – BESTUURSVERSLAG / INHOUDELIJKE SUBSIDIEVERANTWOORDING 2018

Inhoudsopgave

1. Cultuureducatie & Talentontwikkeling	1
2. Activiteitenverslag	3
3. Prestatieraster en Kengetal bezoeken	4
4. Samenwerking	6
5. Vernieuwing & Overig beleid	9
6. BKV gelden	9
7. Bedrijfsvoering en Marketing	12
8. Toelichting op de jaarrekening & risicoparagraaf	14
9. Governance	15

1. Cultuureducatie & Talentontwikkeling

Cultuureducatie

Villa Zebra wil kinderen inspireren, stimuleren en actief betrekken bij hedendaagse (beeldende) kunst. Om dit te bereiken biedt Villa Zebra als kunst-educatieve instelling een aantrekkelijke en uitdagende context waarbinnen kinderen ontdekkingen kunnen doen over zichzelf, de ander en de wereld.

Villa Zebra ontwikkelt en presenteert tentoonstellingen, workshops en lessenseries met het doel de verbeelding, de creativiteit en nieuwsgierigheid van kinderen te bevorderen. Verbeeldingskracht helpt kinderen om de zelfbewuste, tolerante, open en vrij denkende volwassenen te worden waar de wereld vandaag de dag om vraagt, en Villa Zebra wil daar graag aan bijdragen. Daarbij komen spelenderwijs veel belangrijke 21^e eeuwse vaardigheden als kritisch en creatief denken, samenwerken en communiceren aan bod, maar worden ook 'soft skills' als begrip en empathisch vermogen getraind.

We werken samen met veel partijen in de stad op het gebied van kunst en cultuur, onderwijs, maatschappelijk welzijn en zorg.

Villa Zebra gaat altijd uit van het kind en de leefwereld van het kind en laat kinderen actief laten meedenken over de programma's. Villa Zebra wil zoveel mogelijk kinderen bereiken, waaronder juist ook kinderen die minder vanzelfsprekend met (beeldende) kunst in aanraking komen. We werken samen met het onderwijs en andere (culturele) instellingen en stellen de verworven expertise beschikbaar aan onderwijsinstellingen en collega-instellingen.

Realisatie

Villa Zebra heeft ook in 2018 weer veel nieuwe aantrekkelijke en uitdagende programma's en lessenseries ontwikkeld en uitgevoerd in Villa Zebra, op scholen, in buurtcentra, bibliotheken en op festivals. Daarbij maken we gebruik van de door ons ontwikkelde 'Villasofie', een methode om met kinderen en hun ouders of andere begeleiders in gesprek te raken en tot boeiende verhalen, uitwisseling, interactie en verbeelding te komen. Onze Villasofie is ook in 2018 weer doorontwikkeld. Met onze activiteiten bereikten we een zeer gemêleerd publiek waaronder ook veel kinderen die niet vanzelfsprekend met beeldende kunst in aanraking komen. Deze kinderen komen bij Villa Zebra, maar vooral op de scholen en in de verschillende wijken bereiken we met de Pop-Ups veel kinderen (en ouders!) voor wie dit een echt nieuwe ervaring is. Dit merken we vooral aan de reacties ter plekke.

Publieksbereik

Was 2017 een recordjaar, ook in 2018 was het aantal bezoekers en deelnemers aan de programma's van Villa Zebra met 53.000 opnieuw onverminderd hoog. Opnieuw trokken we zo'n 30 % meer bezoekers en deelnemers dan in de meerjaren prognose was ingecalculeerd. Dat betekent dat het succes van de tentoonstellingen en activiteiten zich doorvertelt en dat we het hoofd en hart van nog meer kinderen konden aanraken met beeldende kunst. We zijn er trots op dat onze meest directe burens uit Feijenoord en de Kop van Zuid Villa Zebra ons steeds beter weten te vinden, waardoor we een mooie mix van bezoekers binnen krijgen en er daadwerkelijk kunnen zijn voor de

stad en de wijk. Met onze Pop-Ups en schooltrajecten in de meer 'uitgedaagde' wijken bereiken we een zeer divers publiek, waarvan veel kinderen niet vanzelfsprekend met beeldende kunst in aanraking komen.

Het succes heeft ook een keerzijde: we ervoeren in 2018 een grote druk op het personeel, de ruimte, de middelen en het gebouw. We dreigen uit ons jasje te groeien en moeten noodgedwongen nieuwe strategieën bedenken om zulke grote publieksaantallen adequaat te bedienen en tegelijk ons publiek kwalitatief hoogwaardige programma's te kunnen blijven bieden.

Inhoudelijke voortgang in 2018

In 2018 hebben we wederom stappen gemaakt in de ontwikkeling van vernieuwende methodes en manieren om de verbeelding aan te spreken. Zo hebben we de kunstenaar steeds meer centraal gezet in de 'live' interactie met het publiek. Kunstenaars zijn bij uitstek de experts van de verbeelding en het is bijzonder boeiend om te ervaren dat de interactie tussen kunstenaars en kinderen twee kanten opgaat; kinderen inspireren kunstenaars en kunstenaars inspireren kinderen en dragen daarmee allen op hun eigen, positieve manier bij aan hún verhaal en het verhaal van de stad. Maar liefst 25 (veelal Rotterdamse) kunstenaars waren op deze manier betrokken bij Villa Zebra.

In samenwerking met wijkbewoners, scholen, buurtcentra, welzijnsorganisaties en bedrijven organiseerden we een tiental grotere en kleinere Pop-Ups in de wijken; zo kwam Villa Zebra naar plekken toe waar kinderen minder vanzelfsprekend in aanraking komen met beeldende kunst. Dat dat voorziet in een behoefte bewees bijvoorbeeld de Pop-Up in Crooswijk in de meivakantie waar dagelijks een groep kinderen aan de slag ging met Rotterdamse kunstenaars. Van de kinderen en vrijwilligers hoorden we dat veel behoefte is aan dergelijke 'zinnvolle' invulling van de vrije tijd en we zijn dan ook teruggevraagd in Crooswijk om vaker programma's te verzorgen en zijn gevraagd door Cultuur Concreet en Dock om in 2019 een meer continu traject op te zetten.

Daarnaast hebben we voor het eerst een aantal pilots uitgevoerd en ontwikkeld voor en met scholen voor Voortgezet Onderwijs, zodat we handen en voeten konden geven aan onze plannen voor 12 t/m 14 jarigen. Want waar conceptueel denken het op een bepaald moment wint van de verbeelding, willen de verbeeldingskracht zo lang mogelijk te kunnen blijven aanspreken, juist in de overgang naar het voortgezet onderwijs waar het al zoveel meer draait om de output en het concrete resultaat. Waar de verbeelding aan de macht mag blijven is een wereld gewonnen!

Positionering

Villa Zebra is een stedelijke instelling met een regionale uitstraling. We worden ook bezocht door bezoekers van buiten de regio en de provincie, maar het overgrote deel van de bezoekers komt uit Zuid-Holland (89 %) en uit Rotterdam (55 % van alle bezoekers). In aanmerking genomen dat bijna de helft van de deelnames aan programma's van Villa Zebra bestaat uit Rotterdamse schoolkinderen die deelnemen aan langlopende onderwijstrajecten, kunnen we veilig constateren dat het overgrote deel van de deelnemers aan onze activiteiten uit Rotterdammers bestaat. In de stad zijn we een gewaardeerde samenwerkingspartner die gevonden wordt door veel (culturele) instellingen en andere partners die zich bezighouden op welke manier dan ook willen bijdragen aan de persoonsvorming van kinderen in de breedste zin van het woord. Ook in 2018 hebben we weer tientallen nieuwe samenwerkingspartners mogen begroeten. Gezien onze beperkte capaciteit en middelen kunnen we helaas lang niet alle verzoeken tot samenwerking honoreren, dus we proberen zo efficiënt mogelijk onze positie te bestendigen en waar mogelijk uit te bouwen als dat zinvol lijkt.

Talentontwikkeling

Ieder kind is een talent en heeft onbegrensde mogelijkheden die door vorming en opvoeding tot ontwikkeling komen. Villa Zebra draagt bij aan die ontwikkelingsprocessen door kinderen uit te dagen van alles te ontdekken over de wereld door de ontmoeting met kunst. Door vragen te stellen zien ze ook in wat ontdekken (nieuwsgierig zijn, kijken, vragen stellen, fantaseren) is. Je leert dus niet alleen iets over de expositie, maar ook over jezelf. Ze gaan steeds meer inzien wat ze goed kunnen en waar ze belangstelling voor hebben. Villa Zebra draagt bij aan talentontwikkeling in de fases kennismaken en excelleren. In de fase kennismaken, die breed en langdurig is, maakt het talent (dat nog geen talent is) kennis met diverse disciplines binnen de kunsten. Bij Villa Zebra wordt er kennis gemaakt met hedendaagse beeldende kunst en met kunstenaars in huis die werken binnen de tentoonstellingen of workshops verzorgen buiten Villa Zebra. Daarnaast zijn de vakdocenten op de scholen ook allen beeldend kunstenaar.

In de fase excelleren gaat het om de professionele periode van het talent. Villa Zebra biedt (beginnende) kunstenaars de mogelijkheid om werk te tonen en werk te maken in interactie met publiek als Kunstenaar in huis.

In 2018 werden op veel Pop-Up locaties, festivals en andere evenementen workshops door kunstenaars verzorgd. Daarnaast waren er in 2018 vier verschillende kunstenaars en kunstenaars

collectieven het hele jaar door kunstenaar in huis en zij hebben veel kinderen kennis laten maken met de processen en manieren van werken van kunstenaars. In 18 onderwijstrajecten waren vakdocenten/kunstenaars actief die de kinderen verdiepende kunstlessen hebben gegeven. Wij denken dat het volgen van dergelijke lessen, workshops of een langduriger programma met een kunstenaar, vonkjes heeft doen overspringen (al weten we dat natuurlijk niet zeker).

2. Activiteitenverslag

Villa Zebra Kinderpanel

Het Kinderpanel dat sinds ruim 13 jaar actief meedenkt over de inhoud en uitwerking van de tentoonstelling voor 7-14 jaar kwam in 2018 zes keer bij elkaar. Ze bezochten het atelier van Hillegon Brunt in aanloop naar haar werkperiode bij Villa Zebra, ze gingen aan de slag met workshops en dachten mee over de titel van de tentoonstelling. Omdat het Kinderpanel ook als testgroep fungeert konden we met hen alvast testen welke ideeën het meest tot de verbeelding spreken, hetgeen waardevolle input levert voor onze ontwikkelaars.

Voor 2018 stond was het meerjarenplan een tentoonstelling met het thema 'verwarring' bedacht. Na diverse sessies met het Kinderpanel kwamen we tot de conclusie dat het thema op dat moment onvoldoende aanknopingspunten gaf voor het aanspreken en ontwikkelen van de verbeelding. Daarom bedachten we, in samenspraak met het Kinderpanel, een nieuw thema dat actueel en urgent was en meer tot de verbeelding sprak. Hiermee wordt het belang en de impact van een adviesgroep vanuit de doelgroep onderstreept; mede dankzij hun kritische blik ontwikkelt Villa Zebra succesvolle concepten.

Vrije tijd

Villa Zebra is geopend voor bezoekers in de vrije tijd op woensdagen, vrijdagen, in de weekenden en tijdens de schoolvakanties van de regio midden. Begin 2018 was in Villa Zebra de tentoonstelling *Diep in het bos* voor 7-14 jarigen nog enkele maanden te bezoeken. Deze tentoonstelling was met ruim drie maanden verlengd, enerzijds vanwege het succes van de tentoonstelling (de tentoonstelling brak in 2017 alle bezoekers-records) maar ook omdat de vaste curator enige tijd uit de running was vanwege ziekte. De verlenging was daarbij een praktische oplossing die ook nog eens voor veel extra bezoekers zorgde. Gelukkig werd de curator weer beter en konden we later in 2017 een nieuwe tentoonstelling voor 2018 ontwikkelen. Dit werd *Ticket to de Toekomst*, een tentoonstelling waarin kinderen van 7-14 jaar *mogelijke* toekomsten onderzochten door middel van beeldende kunst. De tentoonstelling, die doorliep tot in 2018, trok veel bezoekers, al liep het niet zo storm als in 2017. Dit had veel te maken met het weer; in de zomervakantie 2017 was het slecht weer en mochten we 66 % meer individuele bezoekers voor de tentoonstelling ontvangen dan in 2016. In 2018 hadden we een mooie zomer en gingen mensen met kinderen weer vaker naar buiten. In de tentoonstelling *ZELF!* voor kinderen van 2-6 jaar openden we in juni 2018 de nieuwe installatie *De Sprookjes Pop-Up*, waarmee ook de laatste installatie in de tentoonstelling *ZELF!* geschikt is gemaakt voor de allerjongste doelgroep.

Activiteiten 2-6 jaar

We ontwikkelden uitdagende content voor 2-6 jarigen door een nieuwe installatie toe te voegen aan *ZELF! De Sprookjes-Pop-Up*, ontwikkeld door de Rotterdamse kinderboekenmaakster Caroline Ellerbeck, geïnspireerd op haar *Sprookjesprentenboek*, is een levensgroot uitklapbaar sprookjesboek waarin kinderen veel kunnen ontdekken en verhalen kunnen bedenken. Villa Zebra ontwikkelde bij deze installatie in 2018 educatief materiaal (Sprookjesbingo) en twee nieuwe workshops (Poefpafstaf en Toen oma een prinses werd). Zo draagt ook de nieuwe de installatie bij aan fantaseren, verbeelden, spelen, vertellen en creëren door de allerjongsten.

Bij de semi-permanente tentoonstelling *ZELF!* ontwikkelden we voor deze leeftijdsgroep 7 unieke workshops (waarvan 2 bij de nieuwe installatie en 3 nieuwe bij de andere installaties). Verder ontwikkelden we 7 workshops voor Primair Onderwijs en Buitenschoolse opvang 4-6 jaar, een speciale workshop voor de Kinderboekenweek, 11 voorleesmiddagen voor peuters en kleuters, 10 klooimiddagen voor alle leeftijden (ook voor de kleintjes) en 3 kinderfeestjes.

Daarnaast biedt Villa Zebra peutertrajecten aan; op maat gemaakte trajecten waarbij peuters van een kinderdagverblijf een aantal keer naar Villa Zebra komen en daar met hun verbeelding aan de slag gaan. Het traject sluit af met een feestelijke mini-expositie die door de kinderen, in bijzijn van ouders, opa's en oma's wordt geopend. In 2018 organiseerden we twee van dergelijke trajecten voor Bimbola.

Interessante samenwerkingen voor deze doelgroep hadden we met Studio Maky die samen met Villa Zebra twee workshops organiseerde in Rotterdam-Zuid (in Hillesluis en de Afrikaanderwijk) waarbij de

kinderen kostuums konden ontwerpen; de leukste en grappigste werden in het groot uitgevoerd en geshowd tijdens de 'catwalk' in Villa Zebra.

Daarnaast hebben we een langdurige samenwerking met de Doelen waar Villa Zebra workshops organiseert na afloop en in het thema van de kinderconcerten voor de jongste doelgroep bij de Doelen. In 2018 organiseerden we naast de Kindermuziekweek vier van dergelijke workshops.

Activiteiten 7-14 jaar

Voor 7-14 jarigen begon 2018 met de wegens succes verlengde tentoonstelling *Diep in het bos*. Deze tentoonstelling was tot het eind toe onverminderd populair en heeft alle bezoekersrecords gebroken. In maart 2018 openden we *Ticket to de Toekomst*, een tentoonstelling over mogelijke toekomsten, met werk van 12 meest Rotterdamse beeldend kunstenaars. Bijzonder aan deze tentoonstelling is dat vier beeldend kunstenaars een werkplek in de tentoonstelling hebben waar ze in interactie met het publiek hebben gewerkt aan het (verder) ontwikkelen van een kunstinstallatie. Hiermee is de verbeelding van veel bezoekers aangesproken, maar ook de kunstenaars werden uitgedaagd en geïnspireerd door het publiek. Bij kunstenaar Hillegon Brunt bijvoorbeeld schoven ruim 400 kinderen aan tafel die als antwoord op haar vragen tekeningen maakten (zes dikke ordners vol verzamelde ze in Villa Zebra!) die zij vervolgens weer gebruikte ter inspiratie voor haar nieuwe werk. Bij *Ticket to de Toekomst* ontwikkelden we educatief materiaal voor vrije tijds bezoekers en scholen. Voor de vrije tijd ontwikkelden we verschillende nieuwe workshops.

Pop-Ups in wijken

Villa Zebra wil *alle* kinderen bereiken, dus ook kinderen die minder vanzelfsprekend met beeldende kunst in aanraking komen. Daarom organiseren we sinds 2016 Pop-Ups in wijken in Rotterdam waar behoefte is aan onze programma's. Vaak ligt het initiatief hiervoor bij bewoners of instellingen in de buurt, die ons vragen een programma op maat te ontwikkelen. Maar we zoeken ook actief via ons eigen netwerk, via Cultuur Concreet of onze contacten op scholen, naar mogelijkheden om Pop-Ups te organiseren. In 2018 organiseerden we 11 grotere en kleinere Pop-Ups op verschillende plekken in Rotterdam.

In verschillende schoolvakanties waren we aanwezig met kunstenaars op Pop-Up locaties buiten Villa Zebra. Waar mogelijk werd verbinding gezocht met de thema's van onze tentoonstellingen of met thema's die de partners aanbrachten. In april organiseerden we diverse workshops met Studio Maky in Feijenoord (Bij Circus Mix en bij Speeltuinvereniging Afrikaanderplein) in het kader van de installatie Circus Gibra die Studio Maky in 2016 voor Villa Zebra maakte. In de meivakantie was er een Pop-Up in Crooswijk die in de loop van 2018 en 2019 een vervolg kreeg. In de zomervakantie was er een Pop-Up met een speciale versie van de installatie *Bewaar mij maar voor later* van Chantal van Heeswijk op Duizel in het Park. In de herfstvakantie waren we zelfs op drie locaties buiten Villa Zebra tegelijk aan het werk: er waren Pop-Ups op OBS het Prisma in Hoogvliet en in Theater in de Lugt in Overschie (i.s.m. Cinekid) en waren we de hele week te gast met workshops bij Maaspodium. Daarnaast popten we up met workshops op het Alles is Kunst -Festival in de bibliotheek en gaf Hillegon Brunt in een mini-pop-Up workshops bij de Rotterdamse Sagra.

Naast de Pop-Ups waren we ook nog op andere manieren buiten Villa Zebra aan het werk: Onze Baby Gibra was te gast op het Pride Family Festival: Unicorns & Zebras waar we een zeer goed bezochte workshop gaven op het Schouwburgplein. We gaven workshops met drie kunstenaars tijdens de Dag van de Cultuureducatie van het LCKA in Arnhem en waren te gast met een speciale lessenserie op de Montessorischool in Schiedam. Verder pleegde kunstenaar Tamyra Meesters in opdracht van Villa Zebra groot onderhoud aan het standbeeld Tom Poes op het Noordereiland, dat door Villa Zebra is 'geadopteerd'; weliswaar gaven we daar geen workshops bij, maar voor de buurt was haar schoonmaakactie een visueel en acrobatisch spektakel.

Onderwijs

Naast alle schoolgroepen die voor een groepsbezoek naar Villa Zebra kwamen in het kader van Cultuurtraject of het eigen aanbod van Villa Zebra, gaven we lessen in verschillende langdurige trajecten voor basisscholen in Rotterdam. Op vier scholen (Oscar Romeroschool-Crooswijk, De Nieuwe Haven-Feijenoord, de Mr. Van Eijkschool-Oud-Charlois en De Schalm-Katendrecht) was een cultuurcoach actief. Daarnaast werkten we samen met KCR en Maas TD voor het zesde jaar samen aan verankering van cultuureducatie in Cultuureducatie met kwaliteit - Stel je voor. Een succesvol programma binnen CMK 010 waarin 15 scholen voor PO het hele jaar lessen beeldende kunst, theater en dans krijgen met als thema verbeelding. Stel je voor is daarmee het meest succesvolle programma binnen CMK 010, zowel qua bereik als verankering. Overigens nam het aantal deelnames op scholen nam iets af ten opzichte van 2017. Dit is te wijten aan het feit dat twee scholen zich halverwege het jaar terugtrokken uit het CMK traject. Stel je voor vraagt een behoorlijke financiële

eigen bijdrage van de scholen. Gebrek aan middelen noopte enkele scholen, tot hun spijt, tot het maken van andere keuzes.

In 2018 bezochten verschillende groepen van het Voortgezet Onderwijs de tentoonstelling. Villa Zebra wil er graag ook zijn voor 12-14 jarigen, een doelgroep waarvoor het onderwijs de beste aanknopingspunten biedt. In ons vereniging van de mogelijkheden zijn we in 2018 voor het eerst een programma gaan aanbieden in het Cultuurtraject VO van de SKVR. De eerste groepen hebben inmiddels geboekt voor begin 2019.

In het kader van Mission Symhonic (samenwerking met het Rotterdams Philharmonisch Orkest) ontvingen we 4 groepen van het Erasmiaans Gymnasium die zich lieten inspireren door het werk van Sjoerd Knibbeler, waarbij ze kunstwerken maakten die later in een film terechtkwamen die op een groot scherm werd getoond tijdens de grote Mission Symhonic voorstelling in de Doelen. Daarnaast hadden we een vormgevingsklas van de TheaterHavo/VWO (3^e jaar) van Hofplein Rotterdam in huis die in een kort traject van vier kortere en langere sessies werkte aan hun jaarlijkse eindpresentatie die bij Villa Zebra werd geëxposeerd.

Daarnaast sloten we ons in 2018 aan bij het Rotterdams CKV model. In 2018 deden we de voorbereidingen voor twee Proeftuinen waaraan we deelnemen samen met Mavo Centraal & V2 en het Libanon Lyceum & Theater Rotterdam (uitvoering 2019).

3. Prestatieraster & Kengetal bezoeken

Prestatieraster

EDUCATIE			
	Primair Onderwijs*	Voortgezet Onderwijs*	Middelbaar Beroeps Onderwijs*
Binnen het onderwijs			
deelnames	26069	147	
docentcontacturen	1801	22	
In de vrije tijd	jonger dan 25 jaar*	25 jaar en ouder	
deelnames	25714	17273	
docentcontacturen	4211	1612	
	aantal activiteiten binnen het onderwijs	aantal activiteiten in de vrije tijd	
Cultuureducatieve activiteiten	22	72	

*De categorieën met een * zijn afrekenbaar

Cultuureducatieve activiteiten:

CMK Stel je voor	15 scholen	15
Cultuurcoach	4 scholen	4
Montessori Schiedam / los traject	8 groepen	1
THV	3 maanden, 4 bijeenkomsten	1
Cultuurtraject	hele jaar	1
		22****

Tentoonstelling 7 - 12 jaar		2
-----------------------------	--	---

Tentoonstelling 2 - 6 jaar	1
unieke workshops 7 - 12 jaar	5
unieke workshops 7 - 12 jaar PO + BSO	10
unieke workshops 2 - 6	7
unieke workshops 4 - 6 jaar PO + BSO	7
voorleesmiddagen	11
Kinderboekenweek 2 - 12 jaar	2
klooi middag	10
pop up villa	10
Events (festivals)	3
De Doelen programma	4
	72****

**** Helaas is bij het overzetten van de getallen van het Meerjarenplan naar het jaarplan 2017 per abuis het getal van 44 producties overgenomen als *activiteiten binnen het onderwijs*. Terwijl er juist in de prognose voor het onderwijs 21 activiteiten waren bedacht. Deze twee getallen zijn dus omgedraaid.

Kengetallen

Verslagjaar	2018	
Bezoekersinformatie totaal (inclusief Rotterdam)		
	Jaarplan	Jaarverslag
Totaal aantal bezoeken per jaar ¹	27123	42987
Waarvan aantal betalende bezoeken ²	20234	38728
Waarvan aantal bezoeken in schoolverband ³	26115	26216
Bezoekersinformatie in Rotterdam		
	Jaarplan	Jaarverslag
Totaal aantal bezoeken per jaar <i>in Rotterdam</i> ¹	25123	42987
Waarvan aantal betalende bezoeken <i>in Rotterdam</i> ²	20234	38728
Waarvan aantal bezoeken in schoolverband <i>in Rotterdam</i> ³	26115	26216
<i>Herkomst bezoekers Rotterdam (excl. Bez. in schoolverband)</i> ⁴		
Waarvan aantal woonachtig in Rotterdam		23643
Waarvan aantal woonachtig in de regio Rotterdam		29661
Waarvan aantal woonachtig in overige delen van Nederland		13326
Waarvan aantal woonachtig in het buitenland		0

Toelichting:

Appels en peren

De kengetallen verdienen enige toelichting om ze in de juiste context te kunnen plaatsen, anders blijft het appels en peren vergelijken. In de verschillende rasters wordt het begrip *deelnames* gebruikt, maar in de kengetallen het begrip *bezoeken*. De oorspronkelijke prognose voor 2018 (gebaseerd op de systematiek in het Meerjarenbeleidsplan waarin sprake was van een combinatie van bezoeken en deelnames) was 53.190 bezoeken totaal, bestaande uit: 27.123 bezoekers binnen Villa Zebra; 26.115 deelnames via onderwijstrajecten PO en 672 VO leerlingen (die bij VT >25 waren meegenomen). De prognose voor VO was in 2017 al in overleg met ambtenaren van de dienst Cultuur gewijzigd naar 25. In de aangepaste prognose zou het totaal aan bezoekers/deelnames dus 53.263 zijn.

Omdat Villa Zebra vanaf 2017 werd aangemerkt als Cultuureducatie-instelling en daarbij in een andere prestatiesystematiek terecht kwam, werd het vergelijken van de prestaties tussen de opeenvolgende jaarverantwoordingen en de oorspronkelijke prognose lastig. In de oorspronkelijke prognose werd namelijk met het **aantal bezoeken** bedoeld: het aantal bezoeken en deelnames in Villa Zebra. Hiervoor werden alle bezoekers in Villa Zebra die een kaartje kochten voor de tentoonstelling als bezoeker geteld, en de bezoekers die ook deelnamen aan een workshop werden daarnaast ook als deelnemer geteld.

De complete toelichting met verschillende cijfermatige ootellingen is te vinden in het formulier Kengetallen.

Publieksbereik

Uit onze analyse van de bijna 1200 postcodes die we in de loop van 2018 bij de kassa en bij de Pop-Ups verzamelden blijkt dat 55 % van onze vrije tijds bezoekers uit Rotterdam komt en 45 % uit de rest van Nederland. 89 % van alle bezoekers komt uit Zuid-Holland, Villa Zebra heeft dus zeer zeker een regionale functie. Van die Zuid-Hollanders komt 38 % uit Rotterdam en 62 % uit de rest van de provincie. Kijken we naar de verdeling over de wijken, dan komt een groot deel van de bezoekers uit het gebied Feijenoord.

Overigens dient de kanttekening te worden geplaatst dat ca. de helft van onze bezoekers/deelnemers bestaat uit leerlingen van scholen voor primair onderwijs. Omdat we op scholen geen postcodes kunnen verzamelen, komen deze data niet in onze analyse terecht en geeft de postcode analyse een (zeer) beperkt beeld. Op veel scholen waar wij wekelijkse en tweewekelijkse onderwijstrajecten uitvoeren zijn naar verwachting de kinderen van Stedelijke Toekomstbouwers ruim oververtegenwoordigd.

Uit de analyse van Rotterdam Festivals in Whize (voorheen: Mosaic) blijkt dat het overgrote deel van de bezoekers vooral uit Rotterdam te typeren is als Stedelijke Toekomstbouwers en Actieve families. Deze groepen zijn ook het meest vertegenwoordigd in de benchmark Musea. Wij zijn hier blij mee, omdat het bewijst dat we doen waar we voor staan: Zoveel mogelijk verschillende kinderen (en hun begeleiders) in aanraking brengen met hedendaagse (beeldende) kunst.

Profiel Stedelijke Toekomstbouwers: "Aan het begin van hun leven, dat is waar stedelijke toekomstbouwers op dit moment staan. {...}. Ze werken hard voor een beter leven en maken hoopvol plannen voor de toekomst. Het is een brede en diverse groep. Zo zijn ze tussen de 18 en 50 jaar oud en vinden we onder hen veel mensen met een niet Nederlandse migratie-achtergrond. Een groot deel van de stedelijke toekomstbouwers is laag opgeleid, als zijn er ook bij die aan een universiteit studeren. In alle gevallen hebben ze het niet breed, want ze studeren nog, zijn werkloos, leven van een uitkering of verrichten parttime laaggeschoold werk. {...} In Rotterdam is deze doelgroep voor 35% aanwezig in de regio Rijnmond met 11% veel minder."*

Profiel Actieve families: "Leeftijd 25-55, families met kinderen van 0-12 jaar die in nieuwbouwwijken of rustige buurten wonen met andere gezinnen. Gaan vaak naar sportevenementen en attractieparken. Gebruiken veel internet, de ouders vooral op het werk (!). Vinden Rotterdam een aantrekkelijke plek om cultureel uit te gaan. Kansrijk voor alle kindervoorstellingen en -concerten en voor amateurkunst die op kinderen is gericht. In Rotterdam is deze doelgroep voor 6% aanwezig"*

Bij Villa Zebra komen meer Actieve families, Elitaire Cultuurminnaars en Randstedelijke Gemakszoekers dan procentueel aanwezig in Rotterdam. Ook vanuit de provincie (exclusief Rotterdam) en vanuit heel Nederland trekken we deze groepen meer dan procentueel in de provincie vertegenwoordigd. Dat is niet verwonderlijk, gezien onze doelgroep van kinderen tussen de 2-14 jaar en hun volwassen begeleiders.

4. Samenwerking

In 2018 werkte Villa Zebra weer met veel partners samen om elkaar te versterken, elkaar aan te vullen, van elkaar te leren en vooral om samen betere en completere programma's te kunnen bieden dan elke partner afzonderlijk zou kunnen.

Naast ruim 60 beeldend kunstenaars en 10 vakdocenten/beeldend kunstenaars werkten we samen met het **KCR** en **Maas Theater & Dans** aan verankering van cultuureducatie in CmK - Stel je voor en het Cultuurtraject voor groepen 7 en 8 van het PO. Voor het eerst hebben we ook een aanbod

ontwikkeld voor het Cultuurtraject voor VO: de groepen die hiervan gebruik maakten gaan echter pas in januari 2019 naar Villa Zebra. In 2018 sloten we ook aan bij Het Rotterdams CKV model vanuit het KCR. In 2018 deden we de voorbereidingen voor twee Proeftuinen waaraan we deelnemen samen met Mavo Centraal & V2 en het Libanon Lyceum & Theater Rotterdam (uitvoering 2019).

Villa Zebra werkt sinds een aantal jaar samen met het **Wetenschapsknooppunt** van de **Erasmus Universiteit**. Villa Zebra organiseert voor vier verschillende groepen kinderen uit groep 8 een onderdeel van het zogenaamde 'Klasje op de EUR' (speciale versie van het Erasmus Junior College).

Na een eerste verkenning met Mariëtte Lusse (ouderparticipatie) en Amos van Gelderen (taalontwikkeling) van de **Hogeschool Rotterdam** zijn we tot afspraken gekomen over bachelor afstudeer-opdrachten binnen de verschillende sociale opleidingen van de HR. Daarnaast is een (nader in de vullen) opdracht opgenomen in de keuzelijst voor afstudeerders van de masteropleiding pedagogiek. In de toekomst willen we deel gaan uitmaken van de Leerwerkgemeenschap van de HR.

In maart 2018 waren we uitgenodigd op de Dag van de Cultuureducatie van het **LCKA** (Landelijk Centrum Cultuur Educatie) om diverse workshops en presentaties met drie kunstenaars te geven.

In 2018 nam Villa Zebra voor het eerst sinds een aantal jaar weer deel aan de **Museumnacht**. Naast deelnemer waren we ook kaartverkooppunt en hadden we een speciale halte van de Museumnachtbus voor de deur. Desondanks hebben wij nauwelijks bezoekers getrokken. We hebben besloten in de toekomst niet meer mee te doen aan de reguliere Museumnacht.

Villa Zebra popte up met verschillende Rotterdamse kunstenaars in de **Bibliotheek Rotterdam** die i.s.m. **Uitgeverij Lemniscaat** het Alles is kunst festival organiseerde. In ruil voor onze deelname aan dit festival sponsorde Lemniscaat twee activiteiten met schrijvers tijdens de Kinderboekenweek.

In het naschoolse programma van **Werken als een Paard** van de **Stichting Hippische Alliantie Rotterdam** (onderdeel van de **CHIO**) werkten we samen met andere culturele instellingen en verschillende basisscholen om de wereld van kinderen uit achterstandswijken te vergroten. In schooljaar 2018-2019 gaven we wederom invulling aan de module Kunst & Cultuur en ontvingen we groepen kinderen van **OBS Nelson Mandela** (Afrikaanderwijk) en **OBS Blijvliet** (Feijenoord).

In 2018 werden we gevraagd door **Bureau Vanaf2** (een impresariaat en producent van theater voor de allerjongsten in Amsterdam), om de invulling van hun randprogrammering met beeldende elementen te bedenken bij een klein festival met twee voorstellingen over beeldende kunst.

In augustus stonden we op **Duizel in het Park** met een speciale buitenvariant van de installatie *Bewaar mij maar voor later* uit de tentoonstelling *Ticket to de Toekomst*. Traditioneel verzorgde Villa Zebra in 2018 verschillende muzikaal/beeldende workshops in het kader van **Northsea Round Town**.

Sinds vele jaren organiseert Villa Zebra workshops na afloop van de concerten voor kinderen in **De Doelen**. De workshops zijn inhoudelijk gerelateerd aan het thema van de voorstelling.

De **SKVR** vroeg Villa Zebra in 2018 om als locatie te fungeren voor Schrijftijgers. Helaas kreeg de SKVR onvoldoende inschrijvingen om de korte cursus (4 bijeenkomsten) te kunnen starten.

Villa Zebra werkte in 2018 met veel partners samen om deskundigheid van studenten te bevorderen. Hiervoor maken we in overleg met de opleiding programma's op maat. In 2018 ontwikkelden we programma's voor en met: het **ROC Mondriaan**, het **Tropenmuseum**, **RVKO**, **Pabo Hogeschool Leiden**, **Odisee (België)**, **Fontys Hogeschool (Tilburg)**, **Artesis Plantijn Hogeschool (Antwerpen, België)**, **Albeda College**, **Deltion college (Zwolle)**, **Pierre Bayleschool**, **Willem de Kooning Academie**, **Nijntje Museum (Utrecht)**, **Thomas More PABO**, **RVKO**, **Hogeschool Rotterdam PABO**, **Hogeschool Rotterdam PABO** en **Hogeschool Leiden**.

Daarnaast waren vele partners betrokken bij de Pop-Ups in de wijken zoals onder andere **Cultuur Concreet**, **OBS Het Prisma**, **Dock**, **Team Tussenwater**, **Circus Mix**, de **Bibliotheek Rotterdam**, **Theater in de Lugt**, **Cinekid**, **Cultuurrijk Overschie**, **Rotterdam Pride** en **Rotown Magic**. Overige partners: **Hofplein Rotterdam**, **Montmarte aan de Maas**, **Young Engineers**, **Art Rotterdam**, **Walhalla**, **Theater Rotterdam**, **V2**.

5. Vernieuwing & overig beleid

Samen met Fianne Konings, bestuurslid van Villa Zebra en cultuurwetenschapper, hebben we in 2018 een verkenning uitgevoerd om te onderzoeken in hoeverre het mogelijk is om het werk binnen Villa Zebra wetenschappelijk te funderen en te voeden. We willen onder meer graag weten hoe Villa Zebra met een nieuwe blik naar de bezoekers kan kijken. We willen proberen wetenschappelijk te onderbouwen hoe, en in hoeverre, de methodiek die Villa Zebra hanteert de verbeelding bij kinderen stimuleert en wat de uitwerking daarvan op kinderen kan zijn. We hebben hierover in 2018 verkennende gesprekken gevoerd en samenwerkingsmogelijkheden geïnventariseerd met Mariëtte Lusse (lector ouderparticipatie Hogeschool Rotterdam) en Amos van Gelderen (lector taalontwikkeling Hogeschool Rotterdam).

Daarnaast voerden we een verkennend gesprek met prof. Dr. Evert Bisschop Boele, leading lector van het Kenniscentrum Kunst & Samenleving aan de Hanzehogeschool Groningen en bijzonder hoogleraarschap Betekenis van Cultuurparticipatie aan de Erasmus School of History, Culture and Communication (ESHCC) van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Boele doet onderzoek naar de betekenis van cultuurparticipatie voor identiteit, zingeving en sociale relaties en wil daarbij een brug slaan tussen wetenschappelijk onderzoek en de culturele, maatschappelijke en beleidsmatige praktijk. Villa Zebra kijkt samen met Boele naar mogelijkheden om in de toekomst wellicht vanuit de praktijk van Villa Zebra een aantal onderzoeksvragen aan te gaan.

6. JAARVERSLAG BKV 2018

Met haar BKV activiteiten draagt Villa Zebra bij aan de prioriteit 'educatie en publieksprojecten' en 'relatie amateurs - professionals'. Via de tentoonstellingsprogrammering en de bijbehorende educatieve programma's zoals Villa Zebra die jaarlijks samenstelt wordt in onze tentoonstellingen het werk van meerdere, veelal Rotterdamse beeldend kunstenaars in zowel een museale als educatieve context gepresenteerd. In 2018 is er in diverse tentoonstellingen werk van Rotterdamse kunstenaars geëxposeerd of werkten kunstenaars op een andere manier mee aan een tentoonstelling, onder andere door een langere periode 'kunstenaar in huis' te zijn. Daarnaast brachten we de thema's van de tentoonstelling de wijk in onder de noemer 'Pop-Ups in de wijken' en werkte Villa Zebra mee aan tientallen festivals, congressen, deskundigheidsbevorderingsprojecten en andere samenwerkingsverbanden waar veel (uitsluitend Rotterdamse) kunstenaars bij betrokken zijn. Alle vakdocenten die namens Villa Zebra les geven op basisscholen, bijvoorbeeld in het kader van Cultuureducatie met kwaliteit - Stel je voor (15 scholen) en/of de Cultuurcoach (4 scholen) zijn ook beeldend kunstenaar. Omdat deze onderwijstrajecten grotendeels uit andere middelen gefinancierd worden, zijn deze niet opgenomen in dit overzicht.

De scheidslijn tussen de aangegeven 'prioriteiten' wordt steeds diffuser waardoor het onderscheid wat kunstmatig wordt. Villa Zebra is nu eenmaal een kunsteducatie-instelling waarbij *alle* activiteiten uiteindelijk bijdragen aan de educatiedoelstellingen en alle projecten zijn uiteindelijk publieksprojecten. Tegelijkertijd zijn alle bezoekers en deelnemers feitelijk amateurs en alle kunstenaars professionals die tijdens de activiteiten 'een relatie met elkaar aangaan'. Dus in die zin draagt iedere kunstenaar die bij Villa Zebra met zijn of haar werk aan beide prioriteiten bij.

Om een voorbeeld te geven: Villa Zebra geeft kunstenaars opdracht om tijdens een tentoonstellingsperiode (een) nieuw werk te maken, maar daarnaast is deze kunstenaar gedurende een langere periode aan het werk IN de tentoonstelling, en we vragen hem of haar om ook een workshop in hetzelfde thema te geven tijdens een Pop-Up in de wijk, waarbij dat alles ook nog eens gebeurt in interactie met het publiek. Daar draagt het werk van de kunstenaar bij aan beide prioriteiten die ook nog eens dwars door elkaar heen lopen.

Een logischer onderscheid om inzichtelijk te maken hoe wij hebben gewerkt is wat ons betreft een verdeling in kunstenaars die IN Villa Zebra hebben gewerkt (of werk in bruikleen gaven, workshops gaven of waar we werk van aankochten) en kunstenaars die namens of vanuit Villa Zebra op een andere locatie in de stad hebben gewerkt. Dat maakt goed inzichtelijk hoe veelzijdig Villa Zebra is en hoe je vanuit een centraal punt heel Rotterdam kunt 'bedienen' met kunsteducatie. Daarom zijn we zo vrij geweest om alle 'educatie en publieksprojecten' op te vatten als "IN Villa Zebra" en alle 'relatie amateurs - professionals' als "BUITEN Villa Zebra".

Rotterdamse kunstenaars IN Villa Zebra

De tentoonstelling *Diep in het bos* liep tot maart 2018. In maart 2018 openden we de nieuwe tentoonstelling *Ticket to de Toekomst*. In deze tentoonstelling namen we werken in bruikleen, gaven we opdrachten voor nieuw werk en hadden we kunstenaars in huis die voor een langere periode in de tentoonstelling aan het werk waren. Daarnaast werden eind 2018 voorbereidingen getroffen voor de nieuwe tentoonstelling *De Moestuin* die in 2019 plaatsvindt. Voor ZELF! werd één nieuwe installatie door een Rotterdamse kunstenaar ontwikkeld. Daarnaast waren in Villa Zebra kunstenaars betrokken bij workshops in het kader van het Cultuurtraject van de KCR, North Sea Round Town, de Museumnacht, Werken als een Paard en de Kinderboekenweek.

Rotterdamse kunstenaars die in 2018 honorarium ontvingen voor projecten IN Villa Zebra:

Diep in het Bos: Barbara Witteveen, Toine Klaassen, Wietse Eeken, Katrijn Verstegen.

Ticket to de Toekomst: Thijs Masthoff /Studio Made By (n), Isis Hoos/Studio Made By (n), Bruno Ferro Xavier da Silva/Kamp Horst (n), Johan Kleinjan/Kamp Horst (n), Silas Schletterer/Kamp Horst (n), Michiel Walrave/Kamp Horst (n), Gees Voorhees/Kamp Horst (n), Chantal van Heeswijk (n), Helmut Smits (n), Hillegon Brunt (n), Stefan Gross (n), Onno Poiesz.

ZELF! / Sprookjes Pop-Up: Caroline Ellerbeck (n), Amarens van Herpen/Panter & Schaap (n, kostuums Sprookjes Pop-Up), Kwannie Tang/Studio Maky, Man-Yee Mok /Studio Maky (n)

Overig: Hester Blankestijn (n, fotografie), Maaïke Canne (n, Toekomstkalender), Quinten Swagerman (n), Art Collart (n, diverse ontwerpen).

In totaal werden 9 nieuwe kunstwerken in opdracht gemaakt door Studio Made By, Kamp Horst, Chantal van Heeswijk, Helmut Smits, Hillegon Brunt, Stefan Gross, Caroline Ellerbeck, Maaïke Canne en Quinten Swagerman.

Rotterdamse kunstenaars BUITEN Villa Zebra

In verschillende schoolvakanties waren we aanwezig met kunstenaars op Pop-Up locaties buiten Villa Zebra. Waar mogelijk werd verbinding gezocht met de thema's van de tentoonstellingen. In april organiseerden we diverse workshops met Studio Maky in Feijenoord (Bij Circus Mix en bij Speeltuinvereniging Afrikaanderplein) in het kader van de installatie Circus Gibra die Studio Maky in 2016 voor Villa Zebra maakte. In de meivakantie was er een Pop-Up in Crooswijk die in de loop van 2018 en 2019 een vervolg kreeg. In de zomervakantie was er een Pop-Up van de installatie *Bewaar mij maar voor later* op Duizel in het Park. In de herfstvakantie waren we zelfs op drie locaties buiten Villa Zebra tegelijk aan het werk: er waren Pop-Ups op OBS het Prisma in Hoogvliet en in Theater in de Lugt in Overschie (i.s.m. Cinekid) en waren we de hele week te gast met workshops bij Maaspodium. Daarnaast gaven we workshops bij het Alles is Kunst -Festival in de bibliotheek, bij het Pride Family Festival: Unicorns & Zebras, bij de Rotterdamse Sagra, we gaven workshops met kunstenaars tijdens de Dag van de Cultuureducatie van het LCKA in Arnhem en waren te gast op de Montessorischool in Schiedam. Verder pleegde kunstenaar Tamyra Meesters in opdracht van Villa Zebra groot onderhoud aan het standbeeld Tom Poes op het Noordereiland, dat door Villa Zebra is 'geadopteerd'.

Rotterdamse kunstenaars die in 2018 honorarium ontvingen voor projecten BUITEN Villa Zebra:

Anemarie Buijtendijk, Bruno Ferro Xavier da Silva, Chantal van Heeswijk (n), Hester Blankestijn (n), Hillegon Brunt, Ilse Kauffman, Johan Kleinjan, Katrijn Verstegen, Lucie Havel, Michiel Deijmann, Ondine de Kroon, Onno Poiesz (n), Ropp, Kwannie Tang/Studio Maky, Man-Yee Mok /Studio Maky, Tamyra Meesters, Toine Klaassen.

**(n) – deze kunstenaar heeft voor Villa Zebra (een) nieuw werk gemaakt, een opdracht uitgevoerd die leidde tot nieuw werk of meegewerkt aan de totstandkoming van een nieuw werk.*

Verder werkten verschillende Rotterdamse kunstenaars als vakdocenten op de scholen:

Marijke van Zuilen, Arinda Vrolings, Minne Smits, Kim van den Enden, Anne Keereweer/Kunstbeleven, Tessa Gronert/Wonderaar, Bram Verhoef, Rosa Peters/Piscina, Ada Holleman, Femke van der Waa en Vanessa Obinu. De kosten van deze trajecten worden grotendeels (CMK 100 % en Cultuurcoach ca. 70 %) gedekt door andere geldstromen en zijn dan ook niet in de financiële verantwoording opgenomen.

Prestaties

De tentoonstelling *Diep in het bos* was oorspronkelijk tot en met november 2017 gepland maar werd wegens succes verlengd tot maart 2018. Alle kunst uit deze tentoonstelling is in de prestaties van 2017 opgenomen. Vanwege de verlenging zijn nog wel enkele facturen betaald in 2018, deze zijn wel in deze financiële verantwoording meegenomen. In maart 2018 ging *Ticket to de Toekomst* van start.

Hierin hadden we van één Rotterdamse kunstenaar werk in bruikleen en maakten negen kunstenaars werk in opdracht (waarvan vijf samenwerkten in het collectief KAMP HORST). Dit levert dus vijf nieuwe werken op. Verder werd de tentoonstelling vormgegeven door het Rotterdamse Kunstenaarsduo Thijs Masthoff en Isis Hoos van Studio Made By en kregen drie kunstenaars opdrachten in het kader van vormgeving, fotografie en video; zij zijn meegeteld als werk in opdracht. In maart 2019 werd de Toekomstkalender met 12 Rotterdamse illustratoren uitgegeven. De meeste illustratoren die Caroline Ellerbeck (installatie) en Amarens van Herpen (kostuums voor de installatie) maakten nieuw werk voor ZELF!

De meeste kosten werden in 2017 betaald, maar een enkele kunstenaar stuurde pas in 2018 een factuur. In maart 2018 openden we de nieuwe tentoonstelling *Ticket to de Toekomst*. De meeste kosten voor deze tentoonstelling (bruikleen, opdrachten, incidentele aankopen t.b.v. de winkel en atelierperiodes van de kunstenaar in huis, fotografen, videomakers en vormgevers) werden in 2018 gemaakt. Daarnaast werden in 2018 al enkele kunstenaars betaald voor hun voorbereiding van de nieuwe tentoonstelling *De Moestuin* die in 2019 plaatsvindt. Voor ZELF! werd één nieuwe installatie door een Rotterdamse kunstenaar ontwikkeld.

Omdat de tentoonstelling *Diep in het bos* al in 2016 van start ging en het gehele jaar 2017 is blijven staan, is een deel van de vergoedingen al in 2016 en 2017 betaald. In de atelierperiodes maakten alle kunstenaars nieuw werk, deze zijn als (n) opgenomen. Ook werd nieuw werk gemaakt voor ZELF!. Studio Maky ontwikkelde *Circus Gibra*, een nieuwe installatie voor 2-6 jarigen. Maranke Rinck en Martijn van der Linden ontwikkelden *Tangramkat*, gebaseerd op hun boek en gesponsord door Uitgeverij Lemniscaat. Peter de Boer ontwikkelde de installatie *Het Eiland* voor 2-6 jarigen. De laatste twee installaties zijn niet opgenomen bij de BKV verantwoording; de eerste is een werk naar aanleiding van een boek dat bovendien geheel werd gesponsord en de tweede kunstenaar is een Amsterdammer.

Doordat we meerdere pop-ups in de wijken hebben gerealiseerd, zijn er veel kunstenaars ingezet om de relatie amateurs-professionals te versterken.

In totaal werden met behulp van de BKV gelden 10 nieuwe werken gerealiseerd tijdens atelierperiodes of voor de nieuwe tentoonstelling en werd 5 keer een bruikleen verlengd.

Financiële verantwoording

De kosten gemoeid met bruiklenen, opdrachten, workshops en educatieve trajecten, alsook de inzet van fotografen en videoverslaglegging door kunstenaars tijdens atelierperiodes, openingen en bijeenkomsten zijn inkomensvormend en in onderstaand financieel overzicht opgenomen. Naast deze kosten zijn er kosten die niet direct inkomensvormend zijn. Dat zijn kosten voor materiaal, vervoer, inrichting en verblijfskosten. Die zijn opgenomen onder de toerekenbare projectkosten.

NB De kosten die gemoeid zijn met de trajecten Cultuureducatie met kwaliteit - Stel je voor en de Cultuurcoach zijn **niet** in de verantwoording opgenomen, omdat deze grotendeels worden gedekt door andere subsidies. De kosten voor de vakdocenten/kunstenaars i.h.k.v. de Cultuurcoach worden net niet helemaal door de subsidie en bijdragen van de scholen gedekt. Dit deel (€ 3.088 waarvan € 2.880 inkomensvormend) is **wel** in de financiële verantwoording meegenomen. Villa Zebra ontvangt naast BKV middelen ook een structurele subsidie van de gemeente Rotterdam, en bijdragen van diverse fondsen. Daarnaast heeft Villa Zebra inkomsten uit recette, horeca en winkerverkoop.

Totale uitgaven € 63.609

Honoraria € 50.215

Daarmee waren de uitgaven voor BKV voor 77 % inkomensvormend.

2018	begroot	realisatie
Kosten		
Kosten voor bruiklenen en opdrachten; inkomensvormend	€ 50.600	€ 50.215
Toerekenbare projectkosten	€ 12.650	€ 13.394
Totaal	€ 63.250	€ 63.609
Dekking		
Toegekende BKV-gelden	€ 50.000	€ 50.000
Door Villa Zebra gedekt uit andere inkomsten	€ 13.250	€ 13.609
Totaal	€ 63.250	€ 63.609

Prestaties 2018	Aantal
Educatie en publiekprojecten IN Villa Zebra	
Kunstwerken in opdracht (inkomensvormend)	9
Kunstwerken in bruikleen (inkomensvormend)	5
Kunstenaar in huis (inkomensvormend)	12
Relatie amateurs – professionals	
BUITEN Villa Zebra	17
Aantal kunstenaars	
Kunstenaarsbeleid	
Kunstenaars aanwezig bij openingen	18

In deze afrekening zijn alleen Rotterdamse kunstenaars opgenomen. In de praktijk zijn er op jaarbasis meer kunstenaars betrokken bij de projecten, onderwijstrajecten en tentoonstellingen van Villa Zebra.

7. Bedrijfsvoering & Marketing

Gebouw

Met de gemeente Rotterdam is met terugwerkende kracht een nieuw huurcontract aangegaan voor tien jaar (t/m 2027). Hierna zijn enkele verbeteringen aan het pand uitgevoerd met betrekking tot de elektra en de brandveiligheid. In overleg met de gemeente is in 2018 de mogelijkheid onderzocht om zonnepanelen op ons dak te plaatsen. Helaas is het niet mogelijk om op ons groene dak ook nog zonnepanelen te plaatsen, vanwege de maximale dakbelasting van het pand.

Personeel

In 2018 was er sprake van enig personeelsverloop. De personele bezetting en de verdeling van taken tussen de vaste kern en de flexibele schil zijn enigszins gewijzigd als gevolg van zwangerschappen, ouderschapsverlof en vertrek van een medewerker. De publiciteitsfunctie is in 2018 grotendeels vervuld door ZZP-ers en de ZZP-er voor ICT kwam juist te vervallen. Villa Zebra heeft één vakdocent in vaste dienst (Cultuurcoach) die een bescheiden urenuitbreiding heeft gekregen. Het aantal fte is met 8 fte gelijk gebleven met 2017. Er zijn, vanwege de hoge publieksaantallen, wel veel meer publieksbegeleiders ingezet. Zij krijgen voor een deel vrijwilligersvergoedingen en vallen daarmee onder activiteitenlasten materieel. Hetzelfde geldt voor de vakdocenten; de meesten van hen zijn ZZP-ers en vallen onder activiteitenlasten materieel. Ook de kunstenaars waar Villa Zebra mee samenwerkt zijn zelfstandigen. Wij werken met Modelovereenkomsten zodat eventuele financiële risico's met betrekking tot naheffingen voorkomen worden.

Marketing & Communicatie Algemeen

Het merk Villa Zebra is een begrip in Rotterdam en daarbuiten. De unieke manier waarop kinderen bij Villa Zebra kennismaken met hedendaagse beeldende kunst wordt niet alleen gewaardeerd door kinderen zelf en hun ouders en docenten, maar ook landelijk (h)erkend door professionals op het gebied van kunsteducatie. De belangstelling groeit en dat zien we terug in de cijfers (zie prestaties). Op de afdeling marketing en communicatie is in september 2018 gekozen voor een verandering in samenstelling. Er is een senior marketeer aangetrokken, die de corporate marketing en branding van Villa Zebra verzorgt. Daarnaast is er een campagnemedewerker in tijdelijke dienst. Deze medewerker is verantwoordelijk voor de campagne voor de nieuwe tentoonstelling, die in maart 2019 opent. Vanaf april 2019 zal de afdeling alleen nog bestaan uit de senior marketeer en een stagiair mediavormgeving.

Toekomstbestendig

In het verleden investeerde Villa Zebra in een relatief kostbare middelenmix: advertenties in printmedia, editorials en buitenreclame. Dat heeft zijn vruchten afgeworpen als het gaat om naamsbekendheid. In september 2018 is daarop voortbordurend een nieuwe koers ingezet: Villa Zebra zet in de eerste plaats in op free publicity en mond-tot-mondreclame. Het marketingbudget wordt besteed aan duurzame marketingmiddelen, zoals een nieuwe website, online advertenties, manuren en de ontwikkeling van interessante content voor online - en printmedia. Deze keuzes zullen het merk Villa Zebra en de kwaliteit van ons product verder versterken.

Online kanalen

Villa Zebra zet verschillende middelen en kanalen in om doelstellingen en targets te bereiken, verder te bouwen aan het merk en het verhaal van Villa Zebra te vertellen. De website, normaliter het kloppend hart van een middenmix, is sterk verouderd en laat in mogelijkheden te wensen over. De huidige website van Villa Zebra bestaat uit twee eenvoudige tentoonstellingspagina's en een gedeelte met praktische informatie.

In 2018 daalde het bezoek aan de website naar 88.554 sessies door 63.296 unieke gebruikers (in 2017 waren dat nog 122.405 sessies door 93.401 unieke gebruikers). Deze cijfers tonen aan dat de website in zijn huidige vorm niet meer volstaat. Websites van nu moeten de bezoeker intuïtief en snel leiden naar de informatie die ze nodig hebben. Daar schiet de website van Villa Zebra in tekort.

Het effectief bereik van Google advertenties is binnen de huidige website te verwaarlozen. Villa Zebra kon niet voldoen aan de in 2018 geïntroduceerde eis van >5% CTR, waarna de deelname aan het Google Grants programma voor non-profit organisaties is gestaakt. In december 2018 is gestart met de ontwikkeling van een nieuwe website, die naar verwachting in mei 2019 gelanceerd wordt. Wanneer de nieuwe website er is, zal ook de deelname aan het Google Grants programma gereactiveerd worden, wat ongetwijfeld zal zorgen voor vele male intensiever websitebezoek.

social media

Als het gaat om het communiceren van de steeds wisselende activiteiten, was Facebook voor Villa Zebra in 2018 het belangrijkste kanaal. In december 2018 had Villa Zebra 4468 volgers op Facebook, tegenover 3850 in december 2017. Het bereik op Facebook in 2018 was 177.289 personen voor 143 berichten, gemiddeld 1240 personen per bericht.

In april 2018 werd gestart met een profiel op Instagram, waar Villa Zebra op 141 berichten 2209 likes ontving. Villa Zebra heeft op Instagram in 8 maanden 992 volgers aan zich weten te binden.

Zowel Facebook als Instagram laten een stijgende lijn zien als het gaat om betrokkenheidsacties (reacties en deelacties). Deze lijn zal naar verwachting tot grote hoogte stijgen wanneer de nieuwe website in de lucht is en er ook meer geadverteerd zal worden middels social media.

e-nieuwsbrieven

In verband met de verscherpte AVG wetgeving heeft Villa Zebra in juli 2018 het e-nieuwsabonneebestand opgeschoond. We gingen van 2522 naar 1934 actieve abonnees, die maandelijks een nieuwsbrief ontvingen. Het openingspercentage is gestegen van 32% in januari naar 42% in december.

samenwerkingspartners online

Villa Zebra werkt in zijn online zichtbaarheid nauw samen met (Kids)Uitagenda Rotterdam, Kidsproof, WijkUitburo, Museumkids, Wegmetdekids en een groot aantal 'mom-bloggers'. Gezamenlijk zorgden deze externe media in 2017 voor 4386 unieke gebruikers op onze website.

Campagnes

2018 stond in het teken van de campagne voor Ticket to de toekomst. Onder de vleugel van die campagne werden alle marketingacties van Villa Zebra uitgezet. Voor ZELF!, de klooi- en voorleesmiddagen is geen aparte campagne gevoerd. Een jaarcampagne bij Villa Zebra beslaat naast het inzetten van alle beschikbare online media het volgende:

- ABRI campagnes in maart en oktober
- Verspreiding posters en flyers in maart en oktober (via Kulturkoerier)
- Vermelding in Uitagenda en Uitladders
- Advertenties in Erasmuskids en enkele andere relevante printmedia
- Tweemaandelijks activiteitenkalender in eigen pand
- Actie Jeugdvakantiepaspoort
- persberichten rond opening en schoolvakanties
- acties en vouchers (RotterdamPas, Groupon, Bongo, Bankgiroloterij, KomKids, NapPas, etc)
- publicitaire partnerschappen (Maas theater en dans, Rotterdams Philharmonisch, Cinekid, Kinderboekenweek, etc)

In 2018 is niet bijgehouden door welke media persberichten van Villa Zebra werden opgepikt. Het is dus lastig een inschatting te maken van de bereikte advertentiewaarde. De wens bestaat om dit in de toekomst beter inzichtelijk te maken met behulp van een knipselservice.

Onderwijs

Villa Zebra heeft een uitgebreid aanbod voor het onderwijs. We organiseren en begeleiden

groepsbezoek, we bieden programma's op maat en onze vakdocenten geven les op scholen binnen het Cultuurtraject en Stel je voor. Acquisitie voor deze activiteiten voeren we middels een onderwijsbrochure, die jaarlijks in juni naar alle basisscholen in Rotterdam wordt verstuurd. Het aanbod voor groepen staat daarnaast op het platform van het KCR. In aanloop naar – en tijdens de Kinderboekenweek biedt Villa Zebra speciale programma's aan binnen het thema van de Kinderboekenweek. Hierbij maken we gebruik van de aandacht op scholen rondom de Kinderboekenweek.

Villa Zebra Pop-Up

In 2018 'poppte Villa Zebra up' op verschillende plekken in de stad: We stonden onder meer in juli op Duizel in het park en in de herfstvakantie in OBS 't Prisma in de wijk Hoogvliet. Naast de communicatie over de Pop-Ups in de algemene kanalen van Villa Zebra werden er een speciale webpagina's ingericht. We verstuurden persberichten die werden opgepikt door enkele media en er werden activiteitenkalenders, posters en flyers verspreid. De Pop-Ups werden redelijk goed bezocht.

Samenwerkingspartners

Villa Zebra onderhoudt een duurzame samenwerking met Maas theater en dans. Binnen Stel je voor geven vakdocenten van Villa Zebra en Maas theater en dans lessen beeldende kunst en theater op zo'n 15 basisscholen in Rotterdam. Het doel van het project is cultuureducatie sterker te verankeren in het basisonderwijs. Sinds september 2017 is de marketing en communicatie van het project Stel je voor belegd bij Villa Zebra. Wekelijks wordt er een nieuw bericht geplaatst op de website van Stel je voor en vier keer per jaar wordt er een nieuwsbrief verstuurd naar zo'n 400 betrokkenen en geïnteresseerden. Er zijn plannen om de website van Stel je voor in 2019 een opfrisbeurt te geven en de activiteiten een eigen platform te geven op social media.

Villa Zebra slaat ook op het gebied van publieksbereik regelmatig de handen ineen met Maas. We wisselen workshops uit en tippen elkaar in nieuwsbrieven en op social media.

Andere publicitaire samenwerkingspartners in 2018 waren het Rotterdams Philharmonisch Orkest, SKVR, de TheaterHavo/VWO, Duizel in het Park, North Sea Round Town, De Doelen, de Bibliotheek Rotterdam en Rotterdam Pride. Gezamenlijke publicitaire uitingen versterken elkaar en boren voor beide partners nieuw publiek aan. Denk bij deze acties aan het verspreiden van materiaal, vermeldingen op social media en in nieuwsbrieven, het uitzetten van win-acties etc.

8. Toelichting op de jaarrekening & Risicoparagraaf

Uit de jaarcijfers blijkt een exploitatieresultaat van - € 22.035. Dit negatieve resultaat wordt grotendeels veroorzaakt door een stijging van de loonkosten 2018 ten opzichte van 2017. Deze stijging is grotendeels het gevolg van de grotere drukte bij Villa Zebra die deels met eigen personeel is opgevangen, deels door meer externe medewerkers in te huren en deels door meer vrijwilligers in te zetten. Vrijwilligers ontvangen de maximaal toegestane vergoeding voor hun vrijwilligerswerk. De verschillen in opbrengsten en kosten zijn toegelicht in het formulier Verkorte Exploitatierkening.

Risicoparagraaf

De financiële positie van Villa Zebra (het eigen vermogen) is gedaald naar € 25.780. De kosten voor de bedrijfsactiviteiten zijn in 2018 gefinancierd met een mix van subsidies en andere financieringsbronnen. Aan Villa Zebra als culturele instelling in Rotterdam werd door de gemeente Rotterdam in 2017 een bijdrage van 52 % aan de jaarlijkse kosten ter beschikking gesteld. Dat betreft middelen uit de cultuurplanperiode 2017-2020, BKV gelden en cultuurcoachgelden. De overige middelen komen uit bijdragen van fondsen, dienstverlening, giften, kaartverkoop, winkerverkoop, vergoeding voor concepten en verhuur tentoonstellingen, advieswerk en horeca.

Villa Zebra is opgenomen in het nieuwe Cultuurplan 2017-2020, waarmee de exploitatie dus voor ongeveer de helft wordt afgedekt. De onzekerheid ten aanzien van de continuïteit op de korte termijn is niettemin aanzienlijk, omdat de organisatie voor ca. 50 % afhankelijk is van publieksinkomsten en fondsen. In het afgelopen jaar hebben we ondervonden dat het steeds lastiger wordt om fondsen jaar na jaar aan je instelling te binden. In 2019 onderzoeken we of het mogelijk en wenselijk is een deel van de fondsenwerving extern te beleggen.

De liquiditeitspositie is wisselend gedurende het jaar. Omdat de kosten voor een nieuwe expositie gedeeltelijk moeten worden voorgefinancierd, staat de liquiditeit regelmatig onder druk.

9. GOVERNANCE

Het stichtingsbestuur is in 2018 niet gewijzigd ten opzichte van 2017. De bestuursleden functioneren op vrijwillige basis; er worden geen vergoedingen gegeven voor de werkzaamheden. De samenstelling van het bestuur als geheel is een redelijke afspiegeling van de diversiteit van Rotterdam als het gaat om de verhoudingen in leeftijd, sekse, etniciteit, al hebben vrouwen wel de ruime overhand in het bestuur. Bestuursleden zijn bij voorkeur verbonden aan Rotterdam door werk en of woning. Het bestuur moet weten wat er in de stad speelt, meer specifiek onder de doelgroep(en) van Villa Zebra. De leden hebben affiniteit met het aanbod van Villa Zebra.

Door het bestuur zijn een aantal expertises benoemd die in het bestuur vertegenwoordigd dienen te zijn. Bij selectie van nieuwe bestuursleden wordt er uitgegaan van een opgesteld profiel, dat niet alleen binnen het eigen netwerk, maar juist ook buiten de organisatie middels advertenties, onder de aandacht van potentiële bestuurskandidaten wordt gebracht.

Bestuursleden worden zoals beschreven in de statuten / bestuursreglement benoemd voor een bepaalde termijn, waarbij het bestuur minimaal jaarlijks het eigen functioneren bespreekt. Bij goed functioneren zijn bestuursleden hernoembaar, maximaal voor in totaal 3 termijnen. Het rooster van aftreden geeft aan wanneer bestuursleden zijn aangetreden, hernoembaar zijn en uiterlijk aftreden.

De bestuursleden hebben de volgende functies/nevenfuncties:

Gerard van Drielen: Voorzitter College van bestuur SCOH Haaglanden; Voorzitter denktank beroepskwaliteit PO raad; Lid werkgroep bestuurlijke visitatie PO raad; Lid Commissie beoordeling kwaliteitsafspraken HBO van de NVAO.

Marleen de Bruijne: Eigenaar MdeBruijne Finance; Bestuurslid Stichting Maaltijd en Meer.

Fianne Konings: Eigenaar Bureau Konings Kunst; extern promovendus Rijksuniversiteit Groningen.

Lativa el Ouali: directeur/oprichter Stichting Het Peutercollege, directeur Stichting Het Talentencollege.

Tabitha Man: Adviseur Over Morgen; bestuurslid Stichting Ons Huis; Bestuurlid We Own Rotterdam.

Vergoeding directie

Het bestuur stelt de directeur aan en stelt de bezoldiging van de directeur vast op basis van inschaling in de CAO Sociaal Werk. Het bestuur heeft het jaarverslag en de jaarrekening 2018 vastgesteld tijdens de bestuursvergadering d.d. 27 maart 2019.